ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ — **Τοῦ Κόμητος ΓΚΙΟΥΖΕΠΕ ΠΕΚΚΙΟ**

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΑΡ ΤΟΥ 1825

Ἡ θυσίες τῶν Κουντουριωτῶν γιὰ τὴν Πατρίδα. Στὴ Μάνη. Ὁ στρατηγὸς Μούρτζινος. Ἡ Μανιάτισσες. Ἡ τιμὴ τῶν Μανιατῶν. Μιὰ χαρακτηριστικὴ παροιμία. Ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐμορφιὰ τῶν Ἑλληνίδων. Ἡ κατάληψις τῆς Σφακτηρίας. Ὁ φόνος τοῦ Ἴσαμαδοῦ, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Θ'.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Κουντουριώτη εἶνε ἡ πλουσιώτερη τῆς Ὕδρας. Τὰ χτήματά της ἀξίζουν λένε, ἕνα ἑκατομμύριο. Κατὰ τὴν ἔναρξη τῆς Ἐπαναστάσεως, ἡ οἰκογένεια αὐτὴ προσέφερε κολοσσιαῖα ποσὰ γιὰ τὴ συντήρησι τοῦ ναυτικοῦ.

Ἡ μεγάλες αὐτὲς ὑλικὲς θυσίες καὶ ἡ φήμη τοῦ Κουντουριώτη συνετέλεσαν, ὥστε νὰ τὸν ἀνεβάσουν στὰ ἀνώτερα ἀξιώματα τοῦ κράτους. Τελευταῖα ὅμως ἔχασε κάτι ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπιρροή του, κι' αὐτὸ ἐξ αἰτίας τοῦ πείσματός του. Μεροληπτεῖ, ὅπως λένε, γιὰ τοὺς φίλους του καὶ τοὺς πατριῶτες του Ὑδραίους. Ἐπίσης τὸ ὀλέθριο ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τῶν Αἰγυπτίων τελευταίας ἐκστρατείας ἔγινε αἰτία νὰ λιγοστέψη κάπως ἡ πεποίθησι ποὺ εἶχε σ' αὐτὸν ὁ λαός.

Μολαταῦτα ὁ Κουντουριώτης εἶνε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἐξαιρετικὲς φυσιογνωμίες τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος. Μὲ τὸ παράδειγμά του, τὴν αὐτοθυσία του καὶ τὴ θυσία τῆς περιουσίας του, ἔδειξε στοὺς συμπατριῶτες του, ὅτι οἱ πλούσιοι δὲν πρέπει νὰ κάθουνται στὸ γαλὸ καὶ νὰ κυττάζουν μ' ἀπάθεια τὴν τρικυμία, ἀλλὰ ὀφείλουν νὰ ρίχνουνται ἄφοβα μὲς στὴ θαλασσοταραχὴ καὶ νὰ χάνουνται, ἐν ἀνάγκῃ, γιὰ τὴν πατρίδα τους !....

* * *

Πέρασα τρεῖς μέρες στὶς ἀκτὲς τῆς Λακωνίας καί, μολονότι δὲν ἐνθουσιάζομαι πολὺ μὲ τὶς ἀρχαιότητες, ὁμολογῶ ὅτι διέτρεξα ὅλη ἐκείνη τὴν παραλία μὲ θαυμασμὸ καὶ μὲ σεβασμό.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ στρατηγὸς Μούρτζινος, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἰσχυροτέρους ἀρχηγοὺς τῶν Μανιατῶν, ἀποβιβάστηκε στὸν Ἀλμυρὸ μ' ἑκατὸν ἑξῆντα ἄνδρες περίπου, γιὰ νὰ συσκεφθῆ μὲ τὸ Μπέη τῶν Μανιατῶν.

Οἱ Μανιᾶτες, ὡς γνωστόν, ἐπειδὴ τοὺς ἐπροστάτευαν τὰ ἀπόκρημνα βουνὰ τῆς πατρίδος των, ποτέ τους δὲν ὑποτάχτηκαν στοὺς Τούρκους καὶ διετέλεσαν πάντοτε ἀνεξάρτητοι. Διαχρίνονται ἀπὸ τὰ ἄφθονα μαλλιά τους ποὺ πέφτουν κυματιστὰ στοὺς ὤμους των καὶ ἀπὸ τὶς πλατειές των περισκελίδες ποὺ μαζεύονται σὲ πτυχὲς γύρω ἀπὸ τὴ μέση. Ἔχουν φυσιογνωμία λιγώτερο ὡραία, ἀλλὰ περισσότερο αὐστηρὴ καὶ βαρειὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας.

Ὁ στρατηγὸς Μούρτζινος ξεχώριζε ἀνάμεσα στοὺς πατριῶτες του, ὄχι τόσο ἀπὸ τὴ λάμψη τῆς πανοπλίας του, ὅσο ἀπὸ τὸ μεγάλο του ἀνάστημα, τὸ ρωμαλέο του σῶμα καὶ τὰ μακρύτατα μουστάκια του, κάτω ἀπ' τὰ ὁποῖα θαρροῦσες ὅτι δὲν εἶχε χαμογελάσει ποτέ του.

Τὰ βουνὰ τῆς Μάνης εἶν' ἄγρια κι' ἀτρόσιτα.

Ἡ γυναῖκες εἶν' ἔμορφες καὶ λυγερές.

Ἀλλοίμονο σὲ κεῖνον ποὺ θὰ τολμήσῃ νὰ προσβάλῃ γυναῖκα στὴ Μάνη. Θὰ τὸν σκοτώσουν, χωρὶς οἶκτο ἀμέσως.

Λένε μάλιστα ἐδῶ καὶ τὴν ἑξῆς χαρακτηριστικὴ παροιμία: «Μόνον ὅταν ἕνα βῶδι μπορέσῃ νὰ σούψῃ τὸ κεφάλι του ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ Ταϋγέτου καὶ νὰ πιῇ νερὸ στὸν Εὐρώτα, μόνον τότε θὰ μπορέσῃ νὰ γλυτώσῃ τὸ θάνατο κι' ἐκεῖνος ποὺ θὰ προσβάλῃ Μανιάτισσα» !

Μολαταῦτα οἱ Μανιάτες εἶνε πολὺ φιλόξενοι. Μ' ὅλη τους τὴ φτώχεια περιποιοῦνται ἐξαιρετικὰ τοὺς ξένους των.

* * *

Ἀφοῦ ἐξεπλήρωσα τὸ σκοπὸ τοῦ ταξειδιοῦ μου, ἀποχαιρέτησα τὸ μπέη τῆς Μάνης καὶ γύρισα στὸ Ναύπλιο. Στὸ δρόμο δὲν μοῦ συνέβη τίποτε ἔκτακτο ἂν καὶ δὲν εἶχα μαζύ μου κανένα συνοδό. Ἤμουν πειὰ πεπεισμένος πὼς ὁ ταξειδιώτης εἶνε τὸ ἴδιο ἀσφαλὴς στὴν Πελοπόννησο ὅπως καὶ στὴν Ἰταλία, τὴν Ἱσπανία ἢ τὴν Πορτογαλία.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Μωρηᾶ εἶνε τώρα ὁπλισμένοι μὲ ντουφέκια, πιστόλια καὶ γιαταγάνια, ὅπλα ποὺ τοὺς τ' ἀτηγόρευε πρίν ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησι. Μιὰ γενικὴ στρατολογία στὴν Πελοπόννησο θὰ μποροῦσε νὰ δώσῃ 50.000 μαχητάς.

Οἱ Πελοποννήσιοι εἶνε λαὸς ὡραῖος καὶ ρωμαλέος. Κατὰ τὶς ἐπισκέψεις ποὺ ἔκανα στὰς Καλάμας καὶ στὴν Τρίπολι κατώρθωσα νὰ ἰδῶ ἐπὶ τέλους καὶ μερικὲς γυναῖκες. Ἡ περισσότερες ἀπ' αὐτὲς μοῦ ἀρέσαν καὶ μοῦ φανῆκαν καθ' ὅλα ἀντάξιες τῶν ἐπαίνων ποὺ τοὺς ἀτένεμαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ τοὺς ἀπονέμουν οἱ ποιηταί.

Ἐπεσκέφθηκα τέσσερες «ἐπαρχίες» τοῦ Μωρηᾶ, ἡ ὁποῖες ὅμως δὲν μοιάζουν μὲ τὶς ὁμώνυμες διοικητικὲς διαιρέσεις τῆς Εὐρώτης. Ἐδῶ οὔτε δημοτικὴ ἀρχὴ ὑπάρχει, οὔτε δικαστήρια ἔχουν ἀκόμη ὀργανωθεῖ. Ἡ ἀνωτέρα ἀρχὴ συνίσταται ἀπὸ τὸν Ἔπαρχον καὶ ἀπὸ ἕναν ὑπάλληλο, ὁ ὁποῖος συνήθως τρώγει, κοιμᾶται καὶ δέχεται ἀκροάσεις στὸ ἴδιο δωμάτιο.

Στὴν Πελοπόννησο τὸ ταχυδρομεῖο εἶνε ἄγνωστο. Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνησι καὶ οἱ ἰδιῶτες ἀναγκάζονται νὰ στέλνουν τὰ γράμματά τους μὲ εἰδικοὺς ταχυδρόμους.

Ἡ ἐφημερίδες τῆς Ὕδρας, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Μεσολογγίου δὲν κυκλοφοροῦν ἀκόμη στὰ λαϊκὰ στρώματα, ἀλλὰ διαβάζονται ἀπλήστως ἀπ' τὶς ἀνώτερες τάξεις. Ἡ ἐφημερίδα ποὺ βγαίνει στὸ Μεσολόγγι συντηρεῖται κυρίως ἀπ' τὴν κοπανάλωσί της στὴν Ἑπτάνησο, ἡ ἐφημερίδα τῆς Ὕδρας ἔχει μόνο διακόσιους συνδρομητάς καὶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἀκόμη λιγώτερους.

Αὐτὲς εἶνε ἡ κυριώτερες παρατηρήσεις μου κατὰ τὸ ταξεῖδι ἀπὸ Ναυπλίου μέχρι Καλαμῶν.

Ποιὰ εἶνε λοιπὸν τὰ ἔργα ποὺ ἐξετέλεσαν οἱ Ἕλληνες στὸ διάστημα μιᾶς τετραετίας ; θὰ ρωτῆστε. Ὀλίγα, ἐλάχιστα, σᾶς ἀπαντῶ.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

μέτης τοῦ κάμανε ὑποδοχὴ οἱ Τοῦρκοι, τιμῶντας καθὼς λέγαν, τὴν παλληκαριά του. Κοψομεσάστηκαν στοὺς τεμενάδες :

— Καλῶς τὸν Παλμέτη ! Καλῶς τὸν Παλμέτη !

— Ὄσκ—ἐλντί, Παλμέτη, ἐφέντη !...

Τὸν ἀκολούθησαν ξοπίσω, σὰν νὰ τοῦ κάναν διαδήλωσι, κι' οἱ «ζαμτίτηδες» καὶ τὸν παρακάλεσαν νὰ πάῃ ἐπάνω στὴν στρατῶνα, ποὺ ἤτανε στὸ φρούριο, νὰ τοῦ προσφέρουνε καφέ.

Ὁ Παλμέτης δέχτηκε καὶ πήγανε ὅλοι μαζὺ στὸ «Μπεντενάκι». Τοῦ βάλαν μιὰ καρέκλα νὰ καθήσῃ στὴν ἄκρη, ποὺ ἔφερνε δροσιὰ καὶ περνοῦσαν ὅλοι οἱ Τοῦρκοι καὶ τὸν χαιρετοῦσαν, ρωτῶντας τον πῶς τὰ πέρασε στὸ «Γιουνανιστάν».

Ἐκείνη τὴν ὥρα τοῦ φέρανε καὶ τὸν καφέ, τὰ σεριπέτια καὶ τὰ γλυκὰ σὲ ἀσημένιο δίσκο.

Καὶ καθὼς ἐκεῖνος ποὺ τοῦ τὰ ἔφερε, ἔσκυβε γιὰ νὰ τὸν σερβίρῃ, κάποιος βαλτός, ἀπὸ τοὺς Τούρκους, δίνει μιὰ δυνατὴ σπρωξιὰ κι' ὁ Παλμέτης πέφτει, κάτω ἀπὸ τὸ φρούριο, στῆς θάλασσας τοὺς βράχους, ὅπως λέει καὶ τὸ τραγοῦδι :

Καὶ ὁ Παλμέτης πίστεψε
μέσα στὴν χώρα μπαίνει,
ἄτιμα τὸν ἐρίξασι
κάτ' ἀπὸ τὸ μεντένι !...

Τρέξαν οἱ Χριστιανοὶ καὶ τὸν μεταφέρανε στὰ χέρια, ἀπ' ἐκεῖ.

Εἴκοσι ἡμέρες ἔζησε ψυχομαχῶντας. Ὅλοι ποὺ ἦσαν γύρω του, τὸν ρωτοῦσαν καὶ δὲν παῦαν νὰ τοῦ λέν :

— Καπετάνιο, ποιὸς σ' ἐγκρέμισε ;

Αὐτὸς δὲν μολογοῦσε.

Μόνον ἂν τὸν πολυστεναχωροῦσαν, ἔλεγε :

— Ἐγὼ ἂν γίνω καλά, θὰ τὸν βρῶ !...

Ἀλλὰ δὲν ἔγινε καλὰ καὶ δὲν τὸν ἤβρε.....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.